

Introduktion

I det sidste nummer af RETFÆRD i 1989, bringer vi artikler om retten i internationalt perspektiv, herunder om EF's påvirkning af retten.

Endvidere tager vi diskussionen om begreberne offentlig ret og privatret op fra forskellige synsvinkler.

Aase Gundersen præsenterer i sin artikel om "Rett og udvikling i Afrika" faget udviklingsret. Hun arbejder med et studie af de retsformer, der blev gennemført i Mocambique efter 1975 med særligt henblik på, hvordan de indvirker på udviklingen af kvinders stilling i retten og samfundet. Udviklingsretten interesserer sig for rettens rolle i en generel udviklingsammenhæng, herunder spørgsmålet om, hvordan retten kan bidrage til en samfundsændring og realisering af de overordnede udviklingsmålsætninger. Der er tale om en kombination af en retssociologisk og retspolitisk orientering - en forskningsorientering der falder godt i tråd med den norske kvinderets tradition (se også RETFÆRD nr. 45, hvor Anne Hellum omtaler et norsk kvinderetligt bistandsprojekt). Aase Gundersen beskriver bl.a. den komplekse retskildesituation i de postkoloniale afrikanske samfund i sin artikel.

Ruth Nielsen gennemgår i sin artikel om "Judiciel aktivisme i EF-arbejdsretten" en nylig afsagt EF-dom, der fastslår, at ligelønsloven i EØF-traktaten er til hinder for en national lovgivning, der afskærer personer med kort deltid fra løn under sygdom, når denne regel rammer et væsentligt større antal kvinder end mænd. Hun kritiserer i den forbindelse den danske funktionærlovs bestemmelser (§ 5 jfr. § 1 stk.2) og beskriver, hvordan dommen er et eksempel på, at nationale underinstanser kan benytte EF-retten i deres egen judicielle aktivisme. Supra-nationaliseringen medfører derfor et opgør med den traditionelle retskildelære.

Steen Rønsholdts artikel om "Den offentligretlige modernitets former og grundlag" er en kritik af den retsudvikling, der normalt betegnes som modernisering af den retlige regulering. Rønsholdt tager konkret udgangspunkt i det danske miljøministeriums debatoplæg fra 1988, der bærer den sigende titel "Enkelt og effektivt". Han gennemgår midlerne til denne "forenkling" og "effektivisering". I sin afbureaukratiseringsiver foreslår oplægget de traditionelle offentligretlige retsformer udskiftet med privatretlige eller blandede retsformer. Herved opstår risikoen for uovervejede udtynding eller eliminering af grundlæggende offentligretlige værdier, såsom retssikkerheden. Rønsholdt spørger, hvad der skal erstatte disse værdier, og stiller

spørgsmålstegn ved, om decentralisering og kompetenceoverførelse til det kommunale niveau i sig selv vil sikre deres bevarelse.

Kaare Bangert foretager en retshistorisk gennemgang af betydningen af sondringen mellem den offentlige ret og privatret fra den klassiske Romerret over middelalderens kirkelige lovgivningsvirksomhed til perioden efter renæssancen og reformationen, hvor nationalstatsbegrebet udformes. Han slutter af med en omtale af 1900-tallets tysksprogede teorier om sondringen, der var påvirket af industrialismens store reguleringer. Bangert konkluderer, at sondringen hele tiden har voldt såvel teoretiske som praktiske problemer.

Også *Sophie Papaefthymiou* behandler i sin lille artikel sondringen mellem privatret og offentlig ret. Det centrale spørgsmål i forhold til sondringen er ifølge hendes mening, hvilken funktion den har, dels for udøvelse af politisk magt, og dels i og for den moderne juridiske teori. Hun konkluderer, at analysen tilskynder en til at sige, at sondringen mellem offentlig ret og privatret ikke eksisterer, men at den alligevel er mere end ingenting.

Martti Kairinen diskuterer i sin artikel "Socialrätten och rättssystemet" mulighederne for at skabe en egen identitet for socialretten, dels på baggrund af retfærdighedsteorier og dels i forhold til socialpolitikken. Socialretten har behov for at udvikle egne grundlæggende begreber, og her står begreberne subjektive rettigheder og menneskerettigheder centralt, mens Kairinen ikke mener, at en egen metode er nødvendig.

Helene Lööv skriver om svenske juristers forhold til nazistiske, fascistiske og andre højreekstremistiske bevægelser fra 1930'erne og frem. Hendes artikel er hermed en svensk videreførelse af RETFÆRDEs temanummer om retten og nazismen (se nr. 41).

Lene Theilgaard beskriver i sin "batmaniske ballade" en 80'er stud.jur.s problemer med det kritiske og åh så forudsigelige syn på retten. "Hvad hvis Justitia har forladt os, forladt vores retfærd, af lutter kedsomhed til fordel for cineast-tilværelsen i den virkelige virkeligheds cinematografi?"

Vi modtager gerne kommentarer til den debat.

Dette nummer er redigeret af den danske redaktion.